

EESTI A 無 O

SÕNUMI TOOJA

Eesti Akadeemilise Orientaalseltsi infoleht
Ilmub 1989. a. jaanuarist.

Nr. 7-8. Aprill 1989.

Hind 40 kop.

HERMANN VON KEYSERLING Bodhisattva – inimsoo ideaal

Ma aiman aega, mil inimlik vägi ja vaprus ei ole enam üldsegi endist viisi piiratud, vaid püüdleval ainult lõplike ja üldiste sihtide poole. Sest ideaalset tulevikku ei iseloomusta see, et kangelaslikkuse asemele asub värvitu leplikkus, vaid et kangelaslikkus asub võltsi asemel Tõde teenima; et tunnetav vaim hakkab nõndaviisi juhtima maiseid vägesid. Muidugi ei lakka need kunagi toimimast. Nii rõõvel kui ka tõekuulutaja ilmutavad üht ja sama vaprust, ja nõrkus jääb ikka nõrgaks, millel iganes ta ka ei põhineks. Nõnda kaua kui öeldakse: kangelaslikkus või suuremeelsus, ei ole inimkond veel küps Universaalsuseks. Veel ei ole ta seda. Et ta peagi selleni jõuaks, ei tohiks need vähesed, kelles sügavam teadvus juba nüüd elab, väsida oma teadmist kuulutamast.

Ma mõtlen bodhisattvale, kes on andnud töotuse mitte minna nirvaanasse seni, kuni kas või üksainus hingeline veel maistes köidikutel vaevleb, ja võrdlen oma kujutlust targaga, kes ükskõiksena maailma suhtudes ainult jumalatundmise poole püüab. Selline tark pole veel tõesti üle saanud nimest ja vormist, sest pärast kõikide köidikutel maharaputamist jääb talle ikka alles üks köidik — himu ära tunda, et just tema on see, kelle poole Jumal oma palge pöörab. Bodhisattva aga, kunagine tark, on endalt ka need viimased kütkeid heitnud. Tema tunnetustung, mis algelt pidi vabastama isiksuse, on selle anuma lõpuks lõhkunud. Nüüd ei ela ta üleüldse enam iseendas, nüüd pakub ta jumalikule valgusele täiuslikult läbi-

paistva vahendi. Kui too täiesti murdumatult läbi tema paistab, tahab ta üha rohkem anda, kiirgab endast üha rohkem välja, ei saa olla teisiti, kui annetades loomisele pühenduda, nagu päike ei saa jätta ühtegi aatomit soojendamata.

Bodhisattva kõneleb kurja maailmaga, sest ta teab, et kuulub sellega ühte. Endast vabanenud, tunneb ta oma aluspõhja Jumalas, kuid oma pealispinda kokku kasvunud kõigega, mis olemas. Nõnda peab ta kõiki olendeid armastama nagu iseennast ja ei saa rahu enne, kui nad kõik kõiges Jumalust peegeldavad. Inimsoo edendamise sihti kehastab bodhisattva, mitte tark.

Nende sõnadega lõpeb „Filosoofi reisipäevik“, raamat, mille krahv Hermann Keyserling kirjutas Raikkülas pärast oma ümbermaailmareisi. Toimus Esi-mene maailmasõda ning sõja sünged sündmused avaldasid kahtlemata mõju Keyserlingi tollastele ideedele, kuid ei suutnud varjutada temale iseloomuliku optimismi, mis oli leidnud kinnitust tutvumisest maailmakultuuriga kogu selle säravas mitmekesisuses. Eesti Akadeemiline Orientaalselts kavatseb koos Akadeemilise Baltisaksa Seltsi ja Rapla rajooni asutustega korraldada järgmisel aastal filosoofi 110. sünniaastapäeva tähistamiseks Raikkülas teaduskonverentsi. Loodetavasti ilmub 1996 aastaks, Keyserlingi 50. surma-aastapäevaks ka „Filosoofi reisipäeviku“ eestikeelne tõlge.

Hermann von Keyserling (1880–1946) ei olnud baltisaksa kultuurikeskkonnas erand. Huvi orientalistika ja maailmakultuuri vastu iseloomustas suurt osa selle kultuuri kandjatest. Väljapaistvamate seast võiks nimetada indoloogi Leopold von Schroederit (1851–1920), patroloogi ja idakiriku uurijat Adolf von Harnackit (1851–1930), indoloogi Robert Lenzi (1808–1836), arabisti Viktor Rosenit (1849–1908), iranisti ja türkoloogi Carl Salemanni (1849–1916), tibetoloogi ja altalisti Franz Anton von Schiefnerit (1817–1879), iranisti Friedrich Rosenbergi (1867–1934), budoloogi Otto Rosenbergi (1888–1919), indoloogi ja budoloogi Alexander Staël von Holsteini (1877–1937). „Sõnumitoojas“ tuleb neist edaspidi rohkemgi juttu.

1987. a. suvel toimus Tõstamaal seal sündinud Alexander Staël von Holsteini mälestuskonverents. Pildil: Konverentsist osavõtnud vastavatu mälestustahvli juures.

Meelis Perdi foto.

„DAAMIDE JA HÄRRADE RING”

Nii ütles TRÜ ÜTÜ orientalistikaringi kohta — võibolla küll veidi irooniliselt, kindlasti aga sooja tunnustusega — ringi auliige, ajaloo professor Jaan Konks 1979. aasta aprillis, asudes nagu alati juhtima järjekordse üliõpilaskonverentsi žüriid. Oli ka põhjust: tollal oli orientalistikaring vist küll ainuke avalik ühendus Eestis, kus järjekindlalt praegu nii tavalise ja loomuliku avavormeliga — „Lugupeetud daamid ja härrad“ — ka lahtistel üritustel kuulajate poole pöörduti. Muidugi põhjustas see komme teatud ringkondades hapusid nägusid, sarkastilisi vihjeid või nn. „sõbralikke tähelepanujuhtimisi“, teiselt poolt aga tänulikes osalejates selle erilise ühtekuuluvustunde ja meeldiva meeoleolu, millest mujal enamasti vajaka kippus jääma.

Orientalistikaringi arhiiv peidab endas tuleviku tarbeks mõndagi huvitavat. Täna laskem ajalool aga kõnelda hoopis arvude keeles. Statistika võib tunduda kuiva ja igavana. Ent ärgu austatud lugeja unustagu, et läbi nende arvude peegeldub ühe nii valvsalt luubi all hoitud ja kõigest hoolimata nii kohkumatult selget sihti silme ees hoidnud sõpruskonna elutee stagnaaja hämaraimatel aastatel — orientalistikaringi esimesel viiel tegevusaastal. Seega on vaatluse all õppeaastad 1977/78, 1978/79, 1979/80, 1980/81 ja 1981/82, vaid haruharva tuuakse võrdluseks õppeaasta 1982/83. Need viis õppeaastat hõlmavad perioodi, mida tohib kõhklusteta nimetada sõjajärgse Eesti üliõpilasorientalistika kõrgajastuks.

1. Liikmeskond. Meenutagem eelmisest vaatlusest, et ringis olid üliõpilas-, vilistlas-, toetajas-, usaldus- ja auliikmed. Liikmete üldarvust moodustasid üliõpilased õppeaastati vastavalt 32 — 32 — 32 — 43 — 50/26 — 29 protsenti (1981/82. õppeaasta murrupunkti näitab olukorda enne ja pärast suurt ümberarvestamist), see tähendab, et absoluutarvudes oli üliõpilasi vastavalt 29 — 36 — 32 — 92 — 123/32 — 41. Oli seda palju või vähe? Teisteski ÜTÜ ringides oli keskmiselt 30 — 40 tegevliiget. Ent ärgem unustagem, et teised ringid toetusid osakondadele ja korralises õppetöös tehtavale, orientalistikaringi liikmed aga tegelesid oma harrastusega väljaspool ametlikku õppetööd ja põhieriala. Seega näitab üliõpilaste arv tohutut huvi orientalistika vastu, eriti 1980/81 ja 1981/82, kui toimus massiline astumine ringi sektsioonidesse. Lõpuks muutus nii suure hulga huviliste juhendamine füüsiliselt võimatuks, liikmeskond „sõeluti läbi“ ja tegevliikmeiks jäeti alles vaid neljandik. Edaspidi pääses ringi vaid pärast algajate sektsiooni lõpetamist. Muidugi ei tõestanud selline filter huviliste pääsemist avalikele üritustele. Kindlasti võib siit, eriti 1981/82. õppeaastast, välja lugeda püüdu esmajoones sisulise töö tulemuslikkusele, teldantsi enesepuhastumisele ja seega suundumust elitaarsusele. Seda viimast muidugi ainult väga kitsas mõttes — ringi eesmärgiks oli tegelda orientalistika teadusega ja selle tutvustamisega.

2. Küllastatavus. Peale liikmete arvu on küllastatavus teine oluline antud temaatikast huvitumise näitaja. Vastavalt õppeaastatele käis kõikidel ringi üritustel kokku: 997 — 501 — 1622 — 3393 — 2253 inimest. Võrdluseks olgu öeldud, et Eesti Akadeemilise Orientaalseltsi üritusi aastail 1935—1940 küllastas kokku 152 inimest ja ajalooringi orientalistikasektsiooni üritusi aastail 1971—1977 kokku 1588 inimest. Niisiis käis ainuüksi 1980/81. õppeaastal üritustel kaks korda nii palju inimesi kui orientalistikasektsiooni perioodil ja 22 korda nii palju

kui enne sõda. See ei vähenda muidugi küll mingil määral ei EAO ega orientalistikasektsiooni tähtsust — ilma EAO-ta 1935—1940 ei oleks asutatud 1956. a. orientalistikakabinetti, ilma nendeta poleks sündinud ka ei sektsiooni ega ringi. Võrdluseks olgu veel lisatud, et ühe tavalise ÜTÜ ringi kõiki õppeaastariitusi küllastab harilikult kokku 500—600 inimest. Niisiis oli orientalistikaringi ümber ootusrikkalt kogunenud väga suur hulk huvilisi. Vaatleme, kuidas küllastati iga-aastaseid suurkonverentse, mida nimetati vilistlaskollokviumideks: 91 — 89 — 368 — 550 — 450 — 350. Ainuüksi 1980/81 õppeaasta vilistlaskollokviumil käis ligikaudu sama palju inimesi kui tervel 1978/79. õppeaastal kokku! Teadvustame fakti: üht teadusuühendust küllastas palju rohkem huvilisi kui mõnda rahvalikku huviklubi. Pealegi ei tunta vähemalt Põhja-Euroopas pretsedenti, kus ühe teadusasutuse koosolekusaal ei suuda pidevalt huvilisi ära mahutada. Ilmselt seisneb põhjus selles, et orientalistikaring oli toonases nõukogude tegelikkuses väheseid paiku, kus rahvale ei v a l e t a t u d.

3. Ürituste arv näitab esmajoones ringi liikmete aktiivsust. Õppeaastate kaupa oli ürituste koguarv järgmine: 24 — 10 — 26 — 50 — 71. 1980/81 ja 1981/82 langeb suur osa üritustest sektsioonide koosolekute arvele. Kokku 5 õppeaasta jooksul toimunud 181 üritusest on 50 protsenti sektsiooni koosolekud. Võrdluseks olgu nimetatud, et tavaline ÜTÜ ring korraldab õppeaastas ligikaudu 15—20 üritust. Orientalistikasektsioon (1971—1977) korraldas muide üldse kokku sama palju üritusi (51) kui ring ainuüksi 1980/81. õppeaastal. See asjaolu näitab, et ringi tegevliikmed olid võimekad korraldajad.

4. Ettekanded. Siin peegeldub ringi liikmete tunnetuslik aktiivsus. Kokku 5 õppeaasta jooksul peetud 302 ettekandest langeb üliõpilaste arvele 124 (41%). Meenutagem aga, et üliõpilased ise moodustasid ringi liikmete koguarvust keskmiselt 35%. Seega on see 41% väga hea näitaja, eriti kui arvesse võtta, et üliõpilasettekannete tase läks aeglaselt, kuid pidevalt tõusuteed — alates 1979/80. õppeaasta üliõpilaskonverentsist oldi külalistega tugevatest orientalistikakeskustest Moskvast, Leningradist ja Vladivostokist võrdel tasemel, 1981/82 aga külalistest koguni tugevamad. Meenutagem veel kord: erinevalt nimetatud ülikoolidest oli Tartus tollal vaid kaks fakultatiivset Ida keeli õpetavat tegevorientalisti, ametlik õppetöö puudus üldse!

Traditsioonilised uurimisvallad on olnud indoloogia, võrdlev kultuurilugu, sinoloogia, tibetoloogia (kokku 77% ettekandeist). Ülejäänud 23% mahuvad egiptoloogia, amerikanistika, orientalistika ajalugu, japanistika ja arabistika. Võrdleva kultuuriloo raames oli tugevasti arenenud võrdlev psühholoogia. 77% raamesse jäävate valitsevate suundade uurimine sai alguse juba orientalistikasektsiooni ajal ja on jätkunud tänaseni.

Teeme mõningad kokkuvõtted.

1. Orientalistikaringi tõusuajastu valmistas ette ajalooringi orientalistikasektsioon. Tõusuajastut soodustavaks teguriks kujunes brežnevlikus ühiskonnas valitsenud tõe defitsiit.

2. Üliõpilaste orientalistika-alane õppe- ja teadustöö toimus vabal ajal ja vabast tahtest. Seda hinnatavamad on muidugi tulemused.

3. Nagu näitab liikmeskonna analüüs ja ürituste suur arv, oli ring suunatud liikmete aktiivsele tunnetustegevusele. Ring suutis toimida isereguleeruva süsteemina.

Järg 8. lk.

„Enamik asjaarmastajate go-partiisid mängitakse eedeandega. Mistahes mängijatepaari jaoks võib valida eedeande nii täpselt, et nende partiide tuleb võitude ja kaotuste suhe lõppkokkuvõttes võrdne. Kui eedeannet muuta, muutub ka võitude ja kaotuste vahekord“ (Асташкин, Нилов, 1975). Eedeanne seisneb selles, et enne partii algust asetatakse välja tähistatud punktidest teatav arv kive. Mida kogenematum ja nõrgem mängija, seda rohkem kive ta enne vastase esimest käiku väljale asetab. 13×13 punktilisel väljal on maksimaalseks eedeandeks 5 kivi, normaalväljal kuni 9 kivi.

„Tavaliselt pruugitakse järgmist reeglit: kui tugev mängija võidab kolm korda järjest, siis eedeanne suureneb ühe kivi võrra, kui aga nõrgem mängija võidab kaks partiidi üksteise järel, siis eedeanne väheneb vastavalt. Kui kohtuvad partnerid, kes ei tunne teineteist, mängivad nad võrdsete partiidi. Kui nüüd üks neist võidab kolm korda järjest, siis vastane läheb üle esimesele eedeandele, s. t. järgnevatel partiides mängib ta mustadega. Kui nõrgem taas kaotab kolm korda järjest, saab ta teise eedeande /.../ Seda printsiipi on mugav kasutada go-sektisioonide loomisel ja esimeste turniiride korraldamisel /.../ Peamine näitaja turniiritabelis ei ole mitte partiide tulemus, vaid ühe mängija poolt teisele antav eede. TABELLISE KANTAKSE KA SUMMAARNE EDEANDE KOEFITSIENT, MIS SAADAKSE, KUI POSITIIVNE EDE — SEE, MILLE MÄNGIJA ANNAB TEISELE — JAGATAKSE NEGATIIVSEGA — SELLEGA, MIS MÄNGIJA SAAB“ (Асташкин, Нилов, 1975).

1. astme eedeanne — nõrgem partner mängib mustadega (ede 1 kivi).
2. astme eedeanne — nõrgem mängija asetab ühe musta kivi paremasse ülemisse ja teise vasemasse alumisse tähistatud väljapunkti (ede 2 kivi).
3. astme eedeanne — vähemkogenud mängija asetab ühe musta kivi paremasse ülemisse, teise vasemasse alumisse ja kolmanda paremasse alumisse tähistatud väljapunkti (ede 3 kivi) jne.

Kui go-mängu mängivad võrdsed partnerid, siis annab esimese käigu õigus mustadele suure eelise. Võiduvõimaluste võrdsustamiseks rakendatakse siin komi-printsiipi: must annab enne partii algust valgele teatava arvu oma kive kompensatsiooniks. Kõige sagedamini on kasutusel 5,5 võidupunktiline komi, s. t. must annab valgele 5 kivi + sümbolise 0,5 võidupunkti, mis välistab viigi.

Nagu võitluskunstides nii on ka go-mängus kvalifikatsioonisüsteem, mida rakendati Jaapanis 17. sajandist alates professionaalide jaoks (Асташкин, Нилов, 1975). Go-meistritele omistatakse vastavaid järke — dan'e — esimesest (madalaimast) üheksandani. Tänapäeval on elukutselisi go-mängijaid mitusada inimest, nende seas

ka mõnikümne naist. Ka asjaarmastajatele on mõeldud kvalifikatsioonisüsteem, mis samuti koosneb üheksast meistrijärgust — dan'ist. Lisaks sellele on olemas lihtjargud — nn. õpilasjargud kyu'd — kümnendast (madalaimast) esimeseni (kõrgeimani). Kuigi professionaalide ja asjaarmastajate meistrijärke tähistatakse ühe terminiga, ei tähenda see, et need jargud on võrdväärsed — esimest elukutseliste dan'i võib ligikaudu võrdsustada kuenda asjaarmastajate dan'iga (Асташкин, Нилов, 1975). Vahe kvalifikatsioonisüsteemi järkudes vastab eedeandele, mida üks mängija teisele annab. Eedeande süsteemi mõte on selles, et pakkuda mängijale suurimat naudingut — eedeandega mängides tuleb tugevamal

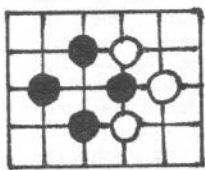
ne potentsiaal otsustavaks saamaks. Wei qi's ei ole pisi-asju ja samuti võib vastase tähelepanematusel või arvata-vale rumalusele üles ehitatud mängustrateegia Teid viia paratamatu kaotuseni. Mängus tuleb jälgida, et Teie püüdlused võtta võimalikult suurem väljapiirkond oma kontrolli alla ja paigutada oma kivid võimalikult mõjusamalt oleksid tasakaalus. Kui keskenduda vaid ühes suunas ning ignoreerida tasakaaluprintsiipi, võite täiesti ootamatult saada kaotuse. Samuti tuleb arvestada, et mänguseis e. situatsioon väljal muutub iga hetkega ja üks nn. „suurepärase käik“ (jaap. terminoloogias „tesuchi“) võib ühe hoobiga muuta kogu olukorra 8 väljal vastupidiseks. Wei qi iidne reegel kõlab:

Mängime GO-d II

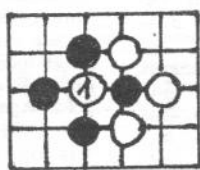
partneril võidu saamiseks kogu oma meisterlikkuse mängu panna. Wei qi on mäng, mida mängides peab alati arvestama, et Teie vastas on ideaalne printsiip, kes kasutab kohe ära Teie ka kõige tühiseima näiva eksimuse. Seega nõuab mäng maksimaalset tähelepanu ja meenutusvõimet, samuti harmooniatunnetust või võimet vastavalt vajadusele ühe hetkega mobiliseerida kogu oma vaim-

„Vaenlase parim käik on Sinu parim käik“.

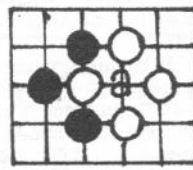
„Kindluseks“ nimetatakse kividest sisse piiratud, kuid mille sees on vabu väljapunkte. Kindlused võivad olla suured ja väikesed, hukule määratud ja vankumatud. Viimased ongi need territoriaalvaldused väljal, mis annavad mängijale lõppkokkuvõttes peamised võidupunktid.

A

B

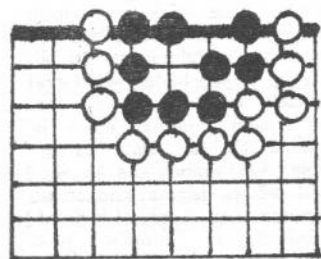

C

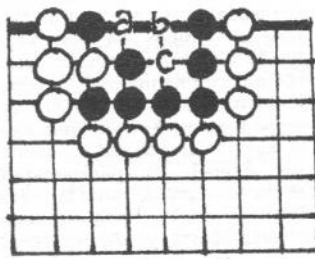
Joon. 2

Ko-reegli selgituseks: algeisust (2A) võttis valge käiguga 1 (2B) ühe musta kivi, mille tulemusel tekkis

uus seis (2C). Must ei või võtta valget kivi käiguga punkti a, vaid peab enne tegema mistahes muu käigu.

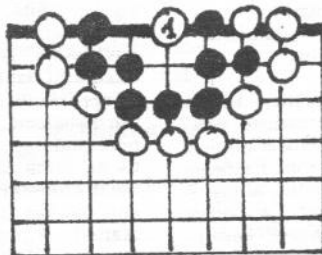

A

B

Joon. 2. Näited kindlustest. A — vankumatu „kahesilmaline“ kindlus. B — hukule määratud kindlus: valge käik punkti a hävitab ühe musta kivi ja määrab kindluse hukule. Musta käigul punkti a käib valge punkti b või c ja määrab kindluse hukule.

Joon. 3. Valge käik kriitilisse punkti 1 võtab mustalt võimaluse luua „kahesilmalist“ kindlust.

Seepärast on tähtis mõista, missugused kindlused on hukule määratud, millised mitte, kuidas luua vankumatut kindlust ja kuidas takistada vastasel selliste kindluste loomist (vt. joon. 2). „Silmaks“ nimetatakse vaba väljapunkti kindluse sees. Üldine printsiip on järgmine: „ühesilmaline“ kindlus hukub, vähemalt „kahesilmaline“ jääb püsima. Hukule on määratud ka need kindlused, millised vastane ohviseeria abil muudab „ühesilmaliseks“ (Vt. joon. 3).

Soovitusi:

1. Väljapunkt, kuhu käies vastane loob vankumatut kahe või enam „silma“ kindluse, on reeglina parim väljapunkt Teie käiguks, s. t. sellesse punkti käimisega takistate kahe „silma“ moodustumist.
2. Rünates kindlust, hõivake kohepealt see kriitiline punkt ja alles seejärel lõpetage sisepiiramine.
3. Hõivates kriitilise punkti, määrate vastase kindluse hukule. Sisepiiramise lõpetamine ei ole kohustuslik, kuid jälgige hoolikalt, et vastane ei murraks Teie ahelast läbi, ei ühineks mõne teise oma grupiga ega moodustaks uut „silma“.
4. Kui Teie grupp on ohus (ei ole kaht „silma“), hävitage vastase hõivatud kindlus. Siin vältige liigseid „käike“ — piisab sellest, kui Te edestate vastast ühe käiguga.
5. Reeglina ei ole kasulik vankumatut kindlust valmis ehitada — sellele kulub palju käike ja Te hõivate oma territooriumi vabu väljapunkte, mis annavad võidupunkte. Õigem on mitte „kahesilmaliste“ kindluste ehitamine, vaid püüda ehitada kindluseid, millest saab vastase rünnaku korral kohe moodustada kaks „silma“.

Soovitused lõppmänguks:

Kui puudub ilmselge võimalus hävitada vastase kive või ehitada tema kontrollialusele territooriumile oma elujõulist gruppi, siis ei ole neisse valdustesse tungimisel mõtet. Kui partner vastab Teie käikudele, säilib võidupunktide suhe, s. t. et Te ei suurenda oma skoori. Kui vastane ei pea vastukäike vajalikuks ja jätab oma käigud vahele (see on lubatud) ning Teie katsed osutuvad edutuks, siis annate partnerile oma vangistatud kivid lisaks ja suurendate sellega tema skoori. Mängida oma territooriumil ilma vahetu sissetungi ohuta on samuti mõtetu, sest Te hõivate oma vabu väljapunkte ja vähendate sellega oma skoori.

Välja piirkonda oma kontrolli alla võttes arvestage territooriumi reeglit, mis ütleb, et territooriumi punktideks on välja vabad punktid, mida piiravad üht värvi kivid vertikaalselt ja horisontaalselt sel moel, et vastase suvalised käigud neisse punktidesse on kas keelatud või kasutatud (s. t., et vastane ei suuda Teie ahelat purustada ega luua sinna piirkonda oma elujõulist kindlust).

Kaamasuutra-7

35. Sõber on see, kellega üheskoos mängisin liivakastis, see, kes osutas abi, see, kellel on samasugused omadused ja kalduvused, see, kellega koos käisin koolis, see, kes tunneb minu nõrkusi ja saladusi, ning kelle nõrkusi ja saladusi tunnen mina, samuti ka amme laps, kellega üheskoos täiskasvanuks sain.

36. Parim sõber on see, kes põlvneb isa vanaisast, või see, kes peab sõna, valitseb end, võtab nõuandeid kuulda, on kindlameelne ja ei ole hüplev ning see, keda ei saa reetmisele meelitada ja kelles puudub ahnus.

37. Sõpradeks on ka pesupesijad, habemeajajad, pärjapunujad, lõhnaainetega kaubitsejad, veinipoodnikud, kerjused, karjused, beetlimüüjad, kullassepad, pithamardad, vitad, vidušakad jne.

38. Vätsjajana väidab, et härrasmehed peavad ka nende naistega sõpradeks saama.

39. Sõnaviija toimigu nii, et suudab olla mehele ja naisele ühine ning mõlema juures hinnas, eriti aga püüdku ta võita usaldust naise juures.

40. Sõnaviija väärtused on: jultumus, häbematus, oskus välimuse järgi inimest hinnata, külmaverelisuus, teiste nõrkuste äratundmisoskus, mõõdupidamine, valelikkus, paikkonna tundmine, ajatunnetus, võimalikkuse piiride mõistmine, võime valida väalkiirelt vahendeid.

41. End valitsev ja sõbralik tark keskendunud mõistev mees saab kätte selle naise, kes olnud kättesaamatu.

NÕNDA LÕPEB VIIES PEATÜKK „ARMUKESE ABILISTE JA SÕNAVIIJATE TEGUDE KIRJELDUS“

LÖPPENUD ON KA ESIMENE RAAMAT „ÜLDINE SISSEJUHATUS“

Seletusi V peatüki mõistmiseks

1. Neli pärilikku seisust olid Vana-India traditsioonilises ühiskonnahierarhias üsna järgalt üksteisest eraldatud. Kõige kõrgemateks peeti braahmaneid (preestreid ja õpetajaid). Nendele järgnesid kšatrijad (sõjamehed ja valitsejad), vaišjad (kaupmehed) ja šuudrad (lihtinimesed). Hierarhia ei anna ettekujutust inimese varanduslikust seisundist, kuid braahmanid, kes enamikus olid vaesed, jäid siiski kõige auväärsemateks. Normaalseks peeti, kui abielluti oma seisuse ja kasti (ühe seisuse raamides eksisteeriv professionaalne pärilik grupp) piires. Vätsjajana ometi näitab, et targalt käitudes ja arutledes saab neid piire nihutada, kui mitte isegi murda. 37. Siin loetletuid nimetatakse sõpradeks abimeeste mõttes, sest nad suhtlevad suure hulga inimestega ja suudavad vahendaja osa etendada. Kuid veel rohkem suudavad seda nende naised, kellega on ka vaja sõprust hoida. 40. nimetatud väärtustest on nii mõnigi üsna kahtlase väärtusega, kuid sõnaviija ülesande täitmisel olid nad tolleaegsetes oludes ilmselt vajalikud. Vt. selle kohta ja ka üldse „Kaamasuutra“ seonduvalt mitmeid jutte raamatust Šukasaptati. Tln., 1983. („Loomingu“ Raamatukogu, nr. 12/13 (1320/1321))

II RAAMAT ARMUÜHE I peatükk

§ 6. Naudingu sõltuvus mõõdetest, ajast ja loomusest.

1. Meespartnerid (nājaka) jagunevad suguelundi mõõdetest poolest järgmisteks tüüpideks: janes, pull ja täkk.
2. Naispartnerid (nājikā) aga gaselliks, märaks ja elevandiks.
3. Ühetaolisi ühteid on kolm: need, kus vahekorda astuvad võrdsed.
4. Kui aga vahekorda astuvad need, kes ei ole võrdsed, siis võib tegemist olla kuue erineva ühtega.
5. Mis aga erinevatesse puutub, siis mehe üleoleku puhul on tegemist tihedate vahekordadega. Nendest kaks on kõrged ühted.
6. Üks aga, kus vahe on äärmuslik, väga kõrge ühe.
7. Naise üleoleku puhul on tegemist kahe madala ühtega.
8. Ning ühe väga madala ühtega, kus vahe on äärmuslik.
9. Kõige paremad on ühetaolised.
10. Kõige halvemad aga need, kus esineb sõna 'väga'.
11. Ülejäänud on keskmised.
12. Mis aga keskmistesse puutub, siis need, milles esineb sõna 'kõrge', on paremad kui need, milles esineb sõna 'madal'.
13. Kui meespartner on vahekorras ükskõikne ja innuta ning ei talu valu, siis on ta tuim.
14. Kes temast erinevad, need on kas keskmised või ägedad.
15. Sama käib naispartnerite kohta.
16. Ka siin, nagu mõõdetegi puhul, on võimalik üheksa erinevat ühet.

17. Sõltuvalt kestvusaajast jagunevad meespartnerid kiireteks, keskmisteks ja aeglasteks.

18. Naiste osas ei olda aga ühel arvamisel.

19. Naine ei jõua orgasmi nii, nagu jõuab mees.

20. Sest mees pühib pidevalt tema kihu ära.

21. See aga on seotud ihalusnaudinguga ja tekitab erisuguse mõnu.

22. Sellest on tema meel õnnelik.

23. Et mehe naudingu seisukohalt ei saa seda hinnata

24. ja et ei ole võimalik ka küsida: „Missugune sinu nauding on?“

25. siis kuidas sellest aru saada? Kui mees on ühtesse astunud, siis saavutab ta oma tahtel orgasmi ega hooli naisest; naine ei ole aga niisugune. Nõnda väidab Auddālaki.

26. Sel juhul võiks olla ka nii, et kui meespartner on aeglane, siis naised rõõmustavad, kui aga kiire, siis nad ei jõua orgasmi ning seepärast vihastavad, kui mees ühte ära lõpetab. Eks see näita, kas orgasm on saavutatud või mitte!

27. Oh ei!

28. Naisele on meeldiv ka see, kui tema kihu pikka aega vähendatakse.

29. Tõepoolest!

30. Järelikult, kuna midagi kindlat väita ei ole, siis ei saa naise orgasmi välise märkide järgi kindlaks teha.

31. Mehed naistest armuühites kihu ära pühivad.

Ihaluste üheksaamist nimetatud on orgasmiks.

32. Naine jõuab orgasmi üsna algul, mees aga alles lõpul.

33. See on ilmselge.

Kaamasuutra-8

34. *Sest viljastumine on võimatu, kui orgasmi pole.*
Nii arvab Bābhavja.

35. Tema väitel on veel vähem pinda all.

36. Sel juhul võiks olla ka nii, et vahekorra algul ollakse osavõtmatud ja talumatud, hiljem pole kire rakendamise märke kehal märgata ning lõpul soovitakse vaid vahekorra lõppemist. Nii küll ei ole.

37. *Miks mitte?*

38. Kui need on ühtmoodi valmistanud, siis nii pottsepakedra kui ka vurri liikumine on alguses aeglane, hiljem aga üha kiirem, kuni jõutakse ülima kiiruseni. On ju nii! Vahekorra lõppemist soovitakse siis, kui ollus on kulutatud.

39. *Selles pole võimalik kahelda.*

40. *Mees orgasmi jõuab lõpul, naine alati on selles. Kui on kulutatud ollus, kaob ka iha vahekorraks.*

41. Järelikult on ka naiste nagu meestegi puhul orgasmi tunnused ilmsed.

42. *Kuidas aga ikka kahe üht ja sama sihti püüdleva ühesuguse inimolendi puhul lõpptulemused erinevad?*

43. *Võib-olla seepärast, et vahendid erinevad, et ihalused erinevad?*

44. Kuidas nii?

45. Vahendite erinevus seisneb selles, et mehel toimub seemnepurse. Seepärast on ta toimija, naine aga toimepinna.

46. Ühtmoodi viib oma tegevust läbi toimija, teistmoodi aga toimepinna.

47. Vahendite erinevus, seemnepurse, määrab ära ka ihaluste erinevuse.

48. Mees on vahekorras õnnelik seepärast, et on ründaja, naine aga seepärast, et teda rünnatakse. Nõnda õpetab Vātsjājana.

49. Siin võidakse väita: *Miks ei võiks olla nii, et lõpptulemused erinevad nii, nagu erinevad vahendid.*

50. Oh ei!

51. Vahendite erinevus on põhjendatud.

52. Sest toimija ja toimepinna erinevad.

53. Lõpptulemuste erinevus ei ole aga põhjendatud.

54. Sest inimolendid ei erine.

55. Siin võidakse väita: *Üheskoos tegutsevad vaid need, kes püüdleval üht ja sama eesmärki. Järelikult pole loogiline, et seda teevad ka need, kelle eesmärgid erinevad.*

56. *Miks mitte?*

57. Küll ja küll on näha, et ka erinevaid eesmäärke püüeldes tegutsetakse ühenduses. Näiteks võib tuua oinaste sarvede kokkupõrke, rusikavõitluse ning ka sõrmede erinevad asendid.

58. Siin võidakse väita: *Nendel juhtudel pole tegijad üksteisest eraldatud.*

59. Kuid eraldatust pole ka armuühites!

60. Vahendite erinevus tähendab aga eelkõige seda, et mehel toimub seemnepurse. Sellest oli juba varem juttu.

61. Mehe ja naise orgasmid on väga sarnased.

62. Mees-naine loomult sarnased, ühtsama mõnu ihkavad. Kui naine tunneb hoolitsust, orgasmi peagi jõuab ta.

63. Et sarnasus on ilmne, siis saab ka vahekorrale kulutatud aja nii nagu mõõdete ja olemuse põhjal, eristada üheksa erinevat ühet.

64. Rõõm, mõnu, joovastus ja lõbu, nauding, orgasm ja rahuldus on sünonüümid.

Need on ka armuühe, magamine ning vahekord ja ühtimine, ühe.

65. Et nii mõõdete, aja kui ka olemuse põhjal on võimalik üheksa erinevat ühet, siis nende kõigi kombinatsioon annab nii suure arvu erinevaid ühteid, et neid kõiki teostada on võimatu.

66. Nende seast tuleb valida ja rakendada vaid sobivaid. Nõnda õpetab Vātsjājana.

67. Esimese ühtimise ajal on mees tormiline ja kiire, järgmiste ajal aga vastupidine; naiste puhul toimub aga kõik vastupidises järjekorras.

68. Mees kaotab olluse enne kui naised — nii arvatakse üldiselt.

69. Õpetajad kinnitavad: õrnuste ja hellituste abil naised loomuldasa üsna ruttu on orgasmis.

70. Erk ise kõigest aru saab, kui armuühite sooritab. Tuim selgitusi igatseb, need allpool peagi järgnevad.

§7. Armastuse viisid.

1. Neli põhjust armastusel: harjumus või ihalus või veendumus või võimevallast sugenevad mõjutused.
2. Sõnade või muu välise, jahtide või muu korduva toiminguga mõjul puhkebki armastus, mis on harjumus.
3. Kui aga pole harjumust, ei välist põhjust, korduvust, vaid kujutlusest puhkeb kirg, siis armastus on ihalus.
4. Suudlused ja ülejäänud armuvõtted, samuti ka ülalpoolne armuühe selle meile selgeks teevad.
5. Uut armuvõtet kogedes kui tantratundja kindel on, et uus on uus vaid näiliselt, siis tema lemb on veendumus.
6. Kuid ülim armastus on see, mis puhkeb võimevaldadest: ta viljad kõige paremad on ideaaliks teistele.
7. Sellest armastusest „Suutras“ väga palju juttu tuleb. Rakendada tuleb aga seda, mida saatus pakub.

NÕNDA LÕPEB TEISE RAAMATU

ESIMENE PEATÜKK

„NAUDINGU SÕLTUVUS MÕÕDETEST,

AJAST JA LOOMUSEST“

Ida kirjasüsteemid

Hieroglüüfika lühikursus IV

Hieroglüüfikirjal baseeruv hiina kirjakeel on sajandeid ja aastatuhandeid olnud hiina rahvast ja kultuuri ühendavaks tähtsaimaks tunnusjooneks. Nagu muudes keeltes, nii on ka hiina keeles arvukalt dialekte ja murrakuid, mis üksteisest üsna palju erinevad. Tihti ei pruugi ühe provintsi elanik teise provintsi elaniku kõnest üldse aru saada. Eriti suured on erinevused põhja- ja lõuna-hiina dialektide vahel. Hieroglüüfikirjast aga saavad ühtemoodi aru kõik kirjaoskajad hiinlased, kuigi nad üht ja sama hieroglüüfi võivad erinevalt hääldada. Hiina kõnekeele dialektide mitmekesisuse ja nende vaheliste erinevuste tõttu on suurte raskustega kokku pörganud kõik katsed asendada hieroglüüfikirja Hiinas pealtnäha paindlikuma ja lihtsama foneetilise kirjaga. Kuigi veel paarikümmend aastat tagasi kirjutati üsna tihti, et üleminek foneetiliselt kirjale on vaid aja küsimus, näib nüüd, et sarnased ideed on jäänud minevikku ja äärmiselt huvitavat ja rikkalikke võimalustega hieroglüüfikirja ei ähvarda enam lihtsalt ärakaotamine mõne määruse alusel.

Maailmas on siiski käibel isegi mitu hieroglüüfide transkriptsiooni („ümberkirjutamise“) süsteemi nii ladina kui ka teistes tähestikes. Kõik nad on aga kasutatavad vaid abivahenditena hieroglüüfide häälduse märkimiseks. Ilma hieroglüüfide tundmata ainult transkriptsiooni põhjal pole võimalik hiina kirjakeelest aru saada. Üldkasutatav on Hiina RV-s 1958. a. kehtestatud hieroglüüfide transkriptsiooni süsteem ladina tähtedega. Nõukogude Liidus kasutatakse sageli ka transkriptsiooni slaavi tähtedega. (Hiina silpide õigekiri üldkasutatavas ladina transkriptsioonis koos venekeelse kirjaviisiga on esitatud tabelina „Õigekeelsussõnaraamatu“ 1980. a. väljaandes lk. 920—921.)

Hieroglüüfide tohutu hulk ja suhteliselt keeruline kirjaviis on hiina keelekorraldajaid juba muistsetel aegadel sundinud välja töötama meetodeid hieroglüüfide süstematiseerimiseks ja nende kirjaviisi lihtsustamiseks. Enamlevinud on hieroglüüfide süstematiseerimine võtmemärkide järgi (võtmemärkidest vt. „Lühikursus III“). 214 võtmemärki on pandud kindlasse järjekorda nii, et iga võtmemärkil on oma järjekorranumber (1—214). Võtmete järgi jagatakse kõik hieroglüüfid 214. klassi, kusjuures iga hieroglüüfi iseloomustab võtmearu. Võtmearu komast vasakule jääv osa kujutab endast vastava võtme järjekorranumbrit, komast paremale jääv osa aga joonte arvu, mis antud hieroglüüfis võtmele on lisatud (vt. näit. joon. 1.). Võtmete süsteemile põhineval järjestusel on koostatud enamik

hieroglüüfide sõnastikke.

Teine võimalus hieroglüüfe süstematiseerida ja järjestada on seda häälduse järgi. Sel juhul võetakse järjestuse alguseks hieroglüüfide häälduspärane kirjavärs ladina (või mõnes muus foneetiliselt) tähestikus.

Mõlemal süsteemil on oma puudused. Võtmete põhinevat sõnastikku on eriti algajal, kel puudub kogemus hieroglüüfide kirja pildi järgi kiiresti ära tunda, üsna raske kasutada. Ka foneetiline süsteem pole kuigivõrd parem, sest paljud hieroglüüfid häälduvad ühtemoodi ja loogiline seos hieroglüüfi kirja pildi ning häälduse vahel tegelikult ju puudub.

Viimasel ajal on nii Idas kui ka Läänes üha rohkem tunnustust võitnud Liivimaalt pärit orientalist Otto Rosenbergi poolt I maailmasõja ajal Jaapanis välja töötatud hieroglüüfide järjestamissüsteem parema alumise nurga järgi. Süstematiseerimise aluseks on siin hieroglüüfi paremal all nurgas asuv joon. Rosenbergi süsteemis moodustavad 24 kindlasse järjekorda pandud joont või graafilist elementi nn. „graafilise alfabeedi“ (vt. joon. 2.), mille alusel on võimalik järjestada kõik hieroglüüfid. Vajaliku hieroglüüfi leidmiseks selle süsteemi järgi koostatud sõnastikust tuleb kõigepealt kindlaks teha, milline on antud hieroglüüfis paremale alumisele nurgale kõige lähem joon, leida seejärel vastav alajaotus sõnastikust ja edasi järke ajades juba üsna väheste vaevaga otsitav hieroglüüf (vt. näit. joon. 3.). Parema alumise nurga süsteemi põhjal (seda nimetatakse ka vene graafiliseks süsteemiks) on koostatud ka meil kättesaadavaim teatmeteos hiina hieroglüüfide kohta — A. Ošanini toimetatud neljaköiteline „Suur hiina-vene sõnaraamat“ (Большой китайско-русский словарь. Т. 1—4. М., 1983—1984.), mis sisaldab ligi 16 000 hieroglüüfi ja üle 250 000 sõnaühendi ning väljendi.

Ka hieroglüüfide kirja pildi ühtlustamise ja lihtsustamisega on Hiinas tegeldud juba ammu. Paljud hieroglüüfid on oma kujult väga keerulised, koosnedes kuni 20—30 üksikust joonest. Paljudel hieroglüüfidel on aja jooksul välja kujunenud mitu erinevat kirjaviisi. Hiina RV Riiginõukogu juures tegutsev Hiina Kirjareformi Komitee võttis 1950-tel aastatel vastu mitu määrust keeruliste hieroglüüfide kirja pildi lihtsustamiseks ja ühtlustamiseks. Mõnesaja keerulise hieroglüüfi jaoks on kehtestatud kohustuslik lihtsustatud kirjaviis (vt. näit. joon. 4.).

Algselt on iga hieroglüüf tähistanud üht kindlat sõna või mõistet. Aja jooksul on hiina keelde tekkinud aga üha rohkem liitsõnu ja -väljendeid, mida

kirjutatakse mitme hieroglüüfiga. Näiteks kirjutatakse sõna „Hiina“ hiina keeles kahe hieroglüüfiga (vt. joon. 5.).

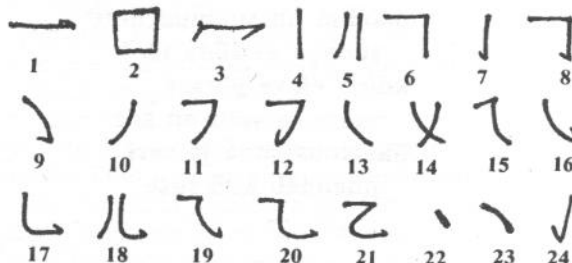
Vaatleme lõpuks põgusalt, kuidas kirjutatakse hiina keeles võõrsõnu ja võõrapäraseid kohanimesid. Selle probleemiga puutusid hiinlased kokku juba meie ajaarvamise esimestel sajanditel, mil Hiinasse jõudis budism ja päevakorda kerkis mahuka ja keerulise budistliku terminoloogia ülekandmine sanskritist hiina keelde. Siin leiti kaks võimalust, mida kasutatakse tänapäevani. Esiteks, võõrsõnad tõl-

gitakse hiina keelde, püüdes hieroglüüfidega edasi anda nende tähendust. Teiseks, võõrsõnad transkribeeritakse sobivate hieroglüüfide abil, kusjuures püütakse edasi anda võõrsõna või pärisnime võimalikult täpne hääldus. Viimasel juhul ei ole transkribeerimiseks kasutatavate hieroglüüfide esigalsel tähendusel antud võõrsõna tähendusega mingit pistmist. Mõningaid näiteid võõrsõnade kirjutamise kohta hiina keeles vt. joon. 6—8.

Märt Läänemets

a 訃 b 言 c 斤

Joon. 1. Hieroglüüfi „rõõmustama“, „lõbutsema“ (a) võtmearu on 149,4; st. tema võtmemärk „kõne“, „keel“ (b) kannab järjekorranumbrit 149 ning lisaks on hieroglüüfis veel neljast joonest koosnev graafiline element (c).

Joon. 2. Joonte järjestus nn. graafilises alfabeedis, mis on aluseks hieroglüüfide süstematiseerimisele parema alumise nurga järgi.

a 王 b 林

Joon. 3. Hieroglüüfi „sündima“ (a) tuleb otsida joone nr. 1 alt, hieroglüüfi „mets“ (b) aga joone nr. 13 alt.

a 門 b 門 c 馬 d 馬

Joon. 4. Hieroglüüfid „uks“ (a) ja „hobune“ (c) koos nende lihtsustatud variantidega (b ja c).

中國

Joon. 5. „Hiina“ kirjutatakse hiina keeles kahe hieroglüüfiga. Sõnasõnaline tõlge oleks „Keskmine riik“ või „Keskriik“.

涅槃 a 佛 b

Joon. 6. Võõrsõnade kirjutamise näiteid hiina keeles. Sõna „nirvaana“ (a) kirjutatakse kahe hieroglüüfiga, mis annavad ligikaudu edasi selle sõna häälduse (niepan). Sõna „Buddha“ jaoks on hiinlastel aga spetsiaalne hieroglüüf (b).

愛沙尼亞

Joon. 7. Võõrsõnade kirjutamise näiteid hiina keeles. „Eesti“ kirjutatakse hiina keeles nelja hieroglüüfi abil, mis annavad ligikaudu edasi selle sõna häälduse (aishaniya — Estonia).

電車

Joon. 8. Võõrsõnade kirjutamise näiteid hiina keeles. Sõna „Tramm“ kirjutatakse kahe hieroglüüfiga. Sõnasõnaline tõlge oleks „elektrivanker“.

ÜLO VALK

Vere maitse

I

Maa hääled vaikivad, lahti on taevas,
läänekaar hõõgubast päevast veel soe,
loobud voogavast kujutusvaevast,
mis loob su elule kilbi ning toe.

Tuul puhub, loksud ja sillerdab meri,
laine küll liigub, ent süvik on tumm.
Sinugi soontes on soolane veri,
sina see oled, see virvendav lumm.

Tühjusest tõusnud on maapäälne ilu —
värvide, häälte ning lõhnade hurm.
Meri on maailm ja laine on elu,
võimukas tuul on nii sünd kui ka surm.

II

mõnikord kaovad piirid
väline rahu kaob
maailm on sulanud ühte
tunned et süda taob
kõige elava pärast
mure ja valu on see
üksainus süda ja veri
ühendab kõiksuse

„Daamide ja härrade ring“

Algu 2. lk.

4. Tohtu kuulajaskond näitab ühelt poolt ringi kui rahvavalgustusliku asutuse avatust, teiselt poolt aga seda, et tollal oli orientalistikaring üks väheseid võimalusi masendavast tegelikkusest kas või ajutisekski väljalülitumiseks.

5. On ilmne, et ilma orientalistikaringi kõrgajastuta oleks ka Eesti Akadeemilise Orientaalseltsi taassünd nihkunud määramatusse tulevikku.

Tarmo Kulmar

„SÕNUMITOOJA“

lugejad Tallinnas

Meie lehe tellijad saavad tellitud eksemplarid kätte neljapäeviti kella 16—18 Vanalinna Muusikamaja valve-lauast (Uus tn. 16). Samas on „Sõnumitooja“ piiratud hulgal ka vabamüügis. Uusi tellimusi 1989. aastaks enam vastu ei võeta!

Eesti Akadeemilise Orientaalseltsi

— postiaadress on: 202400, Tartu, Ülikooli 18, Tartu Ülikool, Eesti Akadeemiline Orientaalselts;
— asukoht on: Tartu, Tiigi 78, ruum 117;
— vastuvõtuajad: esimees Linnart Mäll ja aseesimees Tarmo Kulmar — teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 13—15; sekretär Harri Ints — teisipäeviti kl. 13—15 ja reedeti kl. 11—14, „Sõnumitooja“ toimetaja Märt Läänemets — esmaspäevast neljapäevani kl. 14—16.

Seltsil kahjuks pole veel oma telefoni. Seltsi esimees Linnart Mäll ajab Seltsi asju telefonil 3 69 49 kolmapäeviti kl. 9—10.

„Sõnumitooja“ esindaja Tallinnas Andres Herkel on telefonil 474 559 esmaspäeviti 18—20.

Seltsi arveldusarve NSVL Elamu-sotsiaalpanga Tartu osakonnas kannab numbrit 700840.

Tartu

Kultuuriülikoolis

alustab 1989. a. septembrist tegevust Budismiteaduskond (teaduskonna juhatajaks on Tartu Ülikooli ajaloo ja semiootika laboratooriumi juhataja Linnart Mäll). Loengutel, mis toimuvad kaks korda kuus ja kestavad kaks aastat, vaadeldakse budismi erinevaid aspekte — religiooni, filosoofiat, eetikat, kirjandust, kunsti, muusikat. Käsitlemist leiavad budismi kolm põhivoolu (hinajaana, mahajaana, vadžrajaana) ning ka koolkonnad (maadjamika, joogatsaara, kargjütpa, zen, huayan jt.). Budism on nähtus, mis ühendas ühte omapärasesse tervikusse Lõuna-, Sise- ja Ida-Aasia, säilitades nende rahvaste kultuurilise omapära. Seepärast tutvustatakse loengutel ka india, hiina, tiibeti, korea, jaapani jt. kultuuride põhi-jooni. Budism on õpetus, mis ei kuuluta end ainu-õigeks ning mis on arenenud viljakas dialoogis teiste sallivate õpetustega: hinduismiga, džainismiga, taoismiga, konfutsianismiga. Loengutel tuleb juttu ka neist. Ära ei unustata muidugi ka seda, mida budism on juba andnud maailmakultuurile globaalses aspektis, samuti tema osa tänapäeva maailmas. Järelikult tuleneb otse budismi omapärast see, et loengutel puudutatakse mitte üksnes budismi, vaid laia kultuuri-gammat.

Teaduskonna kuulajateks võivad saada kõik huvilised. Kuulajate registreerimine toimub 10—19. maini kell 10—13 ja 14—17 Tartu TSN Täitevkomitee kultuuriosakonnas (Raekoja plats 3, II korrus, kabinet 220, tel. 3 44 69).

Toimetaja: Märt Läänemets.
Makett: Indrek Ude.
Päise kujundus: Leonhard Lapin.

Toimetuse aadress: 202400 Tartu Tiigi 78 ruum 117.
Trükikoda „Oktoober“ Tallinn, Kreutzwaldi 24.
Ofsettrükk. Tellimise nr. 1641. Maht 1 pg. Tiraaž 30 000.